
Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2013:2

Familjeperspektivet i en folkkyrka med barndop

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:50 om ett familjeperspektiv i Svenska kyrkan. Motionären föreslår att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att underställa samtliga kyrkliga beslut på nationell nivå ett familjeperspektiv samt att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att göra en genomgång och utvärdering av på vilket sätt familjeperspektivet och familjens kristna trosöverföring till sina döpta barn kommer till uttryck i kyrkoordningen. Gudstjänstutskottet ser den stora vikten av kyrkans arbete med familjer och påtalar att familjebildningar kan se olika ut. Utskottet påminner om att kyrkomötet 2012 tog beslut om barnkonsekvensanalyser och menar att dessa delvis kan fylla den funktion motionären efterlyser. Utskottet konstaterar att familjens kristna trosöverföring till sina döpta barn inte är en fråga som regleras i kyrkoordningen.

Gudstjänstutskottet föreslår kyrkomötet att avslå motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:50.

Motionens förslag

Motion 2013:50 av Lennart Sacrédeus, Familjeperspektivet i en folkkyrka med barndop

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att underställa samtliga kyrkliga beslut på nationell nivå ett familjeperspektiv.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att göra en genomgång och utvärdering av på vilket sätt familjeperspektivet och familjens kristna trosöverföring till sina döpta barn kommer till uttryck i kyrkoordningen.

Bakgrund

Alltsedan den första kristna tiden har familjen varit viktig i den kristna kyrkan. Barn har döpts i förvisningen om att barnets kristna fostran har blivit tillgodosedd i såväl församling som familj. Under lång tid var "husfadern" ansvarig för den kristna fostran för dem som fanns på gården, senare har föräldrar tagit ansvaret tillsammans med den äldre generationen, ytterligare senare har framförallt kvinnor tagit ansvaret för kristen fostran som den som ofta ensam har varit hemma med barnen. Med start vid reformationen och med ett hastigt förlopp sedan 1960-talet har dock ansvaret mer och mer glidit över på församlingen. (*Dopet i fokus*, Svärd, Sjölin, Thaning). Med insikt i detta bedriver Svenska kyrkan bl.a. därför ett omfattande barn- och ungdomsarbete på dopets grund genom sina

församlingar. Vilket också slås fast i 19 kap. 6 § i kyrkoordningen ”Församlingen ska erbjuda dopundervisning till dem som är bosatta i församlingen och tillhör Svenska kyrkan”. Som ett led i att fördjupa Svenska kyrkans dopundervisning i en bred mening har programmet *Barn och unga 0–18 år i Svenska kyrkan* pågått sedan 2009. Programmet avrundades i november 2012 genom ärkebiskopens möte om barn och unga.

Utvecklingen mot att kunskapen om kristen tro och liv i allt högre grad ges genom församlingen och inte längre i samma utsträckning sker i en växelverkan mellan hem/familj och församling uppmärksammas bland annat i biskopsbrevet om dop, *Leva i dopet*, där biskoparna pekar på vikten av att ansvaret också ligger på föräldrarna och att det är av vikt att församlingarna söker hitta vägar för att hjälpa och möjliggöra detta uppdrag för föräldrarna.

På olika sätt har Svenska kyrkans församlingar sökt finna vägar in i ett familjearbete för att på så sätt kunna ge redskap till familjer och stödja dem på ett generellt plan såväl som i trosfrågor. Inte minst har familjegudstjänster varit – och är alltjämt – en viktig brygga in till familjen. Många församlingar ordnar också familjeläger och speciella ”föräldra- eller äktenskapsskolor” för att på så sätt kunna arbeta med frågor som rör, familj, äktenskap och relationer. För många församlingar är även den öppna verksamheten i form av t.ex. ”öppen förskola” något som främst relaterar till församlingens familjearbete, snarare än att vara en renodlad barnverksamhet.

Ett sätt att söka ta ett större grepp om frågan om kristen tro och liv i vid mening – där trosöverföring eller trosförmedling ingår som komponenter – är genom satsningen *Dela tro – dela liv*. I kyrkostyrelsens skrivelse *Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2014–2016* (KsSkr 2013:1) skriver kyrkostyrelsen om den gemensamma satsningen på undervisning och mission, *Dela tro – dela liv*. Satsningen som omfattar 60 miljoner kronor under åren 2013–2018 beslutades av kyrkomötet 2012 och är en gemensam satsning med uppgift att styrka församlingarna i det grundläggande uppdraget. Kyrkostyrelsen skriver:

Visionen är att de människor Svenska kyrkan möter och står i relation till ska ha en sådan förtrogenhet med kristen tro och tradition att de kan erfara, förstå och uttrycka evangeliet om Jesus Kristus. Det är kyrkostyrelsens uppfattning att Svenska kyrkan genom dialog och samspel mellan de olika nivåerna på ett för framtiden avgörande sätt kan åstadkomma en undervisning som gör att människor kan nås av evangeliet och själva i ord och handling bära det till medmänniskor i visshet om sin egen kallelse och sändning.

Än så länge är satsningen i sin uppbyggnadsfas för att sedan processas vidare i samverkan mellan nationell nivå, stift och församlingar.

Motionären vill med motionen bl.a. att samtliga beslut på nationell nivå ska underställas ett familjeperspektiv. Vid kyrkomötet 2012 tog kyrkomötet beslut om att barnkonsekvensanalyser ska göras av ärenden inför beslut, i såväl församlingar, stift som på nationell nivå. Som stöd och hjälp i detta har Svenska kyrkan gett ut en *Handbok för barnkonsekvensanalyser i Svenska kyrkan* (2012).

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:50.

Kyrkan har en kontinuerligt pågående och viktig uppgift att underlätta för och hjälpa vuxna och barn att leva i sitt dop. Detta sker framförallt på ett pastoralt plan i församlingar. Där söker man på olika sätt hantera detta och ge redskap till

familjer så att de gemensamt med församlingen ska kunna ansvara för barnens kristna fostran. Inte minst är familjegudstjänster och familjemässor en viktig del i detta. Gudstjänstutskottet menar att det är av stor vikt att kyrkan i all sin verksamhet tar i beaktande att familjer ser olika ut. Kyrkan ska utföra sitt uppdrag så att alla upplever sig vara lika välkomna oavsett familjekonstellation.

Utskottet menar också att en formell reglering om ett familjeperspektiv vid beslutsfattande inte är rätt väg att gå. Formella regler och förordningar bör användas sparsamt. Utskottet påpekar att vid kyrkomötet 2012 beslutades att barnkonsekvensanalyser ska göras av ärenden inför beslut, i såväl församlingar, stift som på nationell nivå. Utskottet menar att barnkonsekvensanalyser utförda på ett konstruktivt och ingående sätt i många avseenden kan rymma det som motionären eftersöker. En väl genomförd barnkonsekvensanalys kommer, menar utskottet, att också ta ett familjeperspektiv i beaktande genom att, bland annat, belysa barnets närvärld och det den rymmer. Utskottet förutsätter också att handhavandet av barnkonsekvensanalyser kommer att utvärderas och att det då finns möjlighet till analys och utveckling av hur arbetet med dessa har fungerat.

Utskottet påpekar att frågor om dop och dopuppföljning inte i första hand regleras i kyrkoordningen utan snarare i dokument som kyrkohandbok och församlingsinstruktion.

Med hänvisning till ovan förda resonemang föreslår utskottet att motion 2013:50 avslås.

Uppsala den 27 september 2013

På Gudstjänstutskottets vägnar

Christina Eriksson, ordförande

Niclas Blåder, sekreterare

Beslutande: Christina Eriksson, ordförande, Sofija Pedersen Videke, Nanna Tranströmer, Johan Blix, Maria Johansson Berg, Hans Ulfvebrand, Johan Lothigius, Anna-Sara Walldén, Sonja Grunselius, Fredrik Nilsson, Ola Isacson, Alve Svensson, Torbjörn Arvidsson, Christina Holmgren och Ylva Wahlström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna-Karin Stråle Börjesson, Marie Nielsén, Britt-Marie Danestig, Ingegerd Flock Andersson, Katarina Ramnerö Ödestad, Astor Karlsson, Birgit Ahlström, Mikael Mogren, Torvald Johansson, Margareta Viklund, Gerd Gabrielsson, Bengt Inghammar och Dag Sandahl.

Biskop Ragnar Persenius har deltagit i utskottets överläggningar.